

Przedmiot:	POLITYKA I FUNDUSZE UNII EUROPEJSKIEJ W OCHRONIE ŚRODOWISKA
Kierunek studiów:	Zarządzanie Środowiskiem
Specjalność:	-
Rok studiów:	I studia II-stopnia
Semestr:	I
Liczba godzin:	30 (studia stacjonarne)
Rodzaj zajęć:	wykład
Rodzaj (forma) zaliczenia:	zaliczenie pisemne
Język:	polski
Rodzaj przedmiotu:	obowiązkowy
Poziom specjalizacji:	kierunkowy

CELE:

Głównym celem kursu jest dostarczenie wiedzy oraz kształtowanie umiejętności i kompetencji studentów związanych z podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi działań interwencyjnych Unii Europejskiej podejmowanych w ramach polityki regionalnej w celu ochrony i poprawy stanu środowiska przyrodniczego. Wykład oprócz omówienia podstaw teoretycznych z zakresu rozwoju regionalnego i polityki regionalnej ma na celu przybliżyć problematykę współczesnych zmian obserwowanych w tym zakresie, ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do środków wsparcia Unii Europejskiej możliwych do wykorzystania w realizacji przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska. W celu jak najlepszej ilustracji empirycznej, zachodzące procesy i prawidłowości prezentuje się na przykładzie przemian polityki regionalnej w Unii Europejskiej i Polsce.

PROGRAM:

- 1. Rozwój regionalny a polityka regionalna – podstawowe pojęcia:**
 - *rozwój-rozwój gospodarczy-rozwój regionalny,*
 - *polityka regionalna a rozwój regionalny – modele, ujęcia, trendy zmian.*
- 2. Polityka Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska:**
 - *geneza,*
 - *przemiany programowe,*
 - *struktura instytucjonalna.*
- 3. Geneza i przemiany polityki regionalnej Unii Europejskiej:**
 - *postawy prawne,*
 - *przemiany zasad programowania i realizacji,*
 - *założenia perspektywy 2014-2020.*
- 4. Polityka regionalna w Polsce – dotychczasowe doświadczenia, przyszłe wyzwania:**
 - *systematyzacja dotychczasowych okresów wsparcia i ich rezultatów,*
 - *system dostępu do środków europejskich w Polsce w latach 2014-2020*
 - *podstawowe zasady aplikacji o środki europejskie.*

ZALECANA LITERATURA:

Adamczyk A., Borkowski J. (red.), 2005. Regionalizm, polityka regionalna i Fundusze Strukturalne w Unii Europejskiej. Centrum Europejskie Uniwersytetu Warszawskiego. Warszawa.

Bagdziński S.L., Maik M., Potoczek A., 1995. Polityka rozwoju regionalnego i lokalnego w okresie transformacji systemowej. UMK. Toruń.

Barca F., 2009. An Agenda for a Reformed Cohesion Policy. A place-based approach to meeting European Union challenges and expectations. Independent Report.

Barca. F., McCann P., Rodriguez-Pose A., 2012, The case for regional development intervention: place-based versus place-neutral approaches. Journal of Regional Science, 52, 1, s. 134-152.

Churski P., 2004a. Obszary problemowe w Polsce z perspektywy celów polityki regionalnej Unii Europejskiej. Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna we Włocławku. Włocławek.

Churski P. 2004b. Rozwój regionalny w warunkach transformacji gospodarczej i integracji europejskiej. W: (red.) S.Ciok, D.Ilnicki. Przekształcenia regionalnych struktur funkcjonalno-przestrzennych. Regionalny wymiar integracji europejskiej. t. VIII/1. Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego. Uniwersytet Wrocławski. s. 31- 45.

Churski P., Strykiewicz T., 2006. New experiences of polish regional policy In the first years of membership in the European Union. Quaestiones Geographicae no 25. Series B. Human Geography and Spatial Management. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wydawnictwo Naukowe UAM. Poznań. s. 17-28.

Churski P., 2008. Czynniki rozwoju regionalnego i polityka regionalna w Polsce w okresie integracji z Unią Europejską. Wydawnictwo Naukowe UAM. Poznań. s.528.

Churski P. (red.), 2009. Spójność i konkurencyjność regionu wielkopolskiego. Wyniki projektu badawczego zrealizowanego w ramach konkursu dotacji Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w zakresie wdrażania funduszy strukturalnych na poziomie Narodowej Strategii Spójności. Umowa: DKS/DEF-VIII/POPT/04/275/09. Wersja CD. Poznań. s. 734.

Churski P., 2009. Polityka regionalna w okresie 2004-2006 a spójność i konkurencyjność Wielkopolski. W: (red.) T.Czyż. Regionalny wymiar województwa wielkopolskiego. Biuletyn Instytutu Geografii Społeczno - Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM. Seria Rozwój Regionalny i Polityka Regionalna nr 9. Bogucki Wydawnictwo Naukowe. Poznań. s. 97-133.

Churski P., Ratajczak W., (red.), 2010. Regional Development and Regional Policy in Poland: First Experiences and New Challenges of the European Union Membership. Studia Regionalia KPZK PAN. Vol. 27. Part I. Warszawa. ss.292.

Churski P., Ratajczak W., (red.), 2010. Regional Development and Regional Policy in Poland: First Experiences and New Challenges of the European Union Membership. Studia Regionalia KPZK PAN. Vol. 27. Part II. Warszawa. ss.284.

Czyż T., Rogacki H., (red.), 2005. Współczesne problemy i koncepcje teoretyczne badań przestrzenno-ekonomicznych. Biuletyn Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN. z. 219. Warszawa.

Doiter M., Marciszewska Z., 2013. Zarządzanie projektami unijnymi. Teoria i praktyka. Wydawnictwo DIFIN. Warszawa.

Dorożyński T., 2012. Rola polityki spójności Unii Europejskiej w usuwaniu regionalnych nierówności gospodarczych. Wnioski dla Polski. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. Łódź.

Dutkiewicz P., Gorzelak G (red.). 1998. Problemy rozwoju lokalnego. Instytut Gospodarki Przestrzennej. Uniwersytet Warszawski. Warszawa.

Faludi A., 2006, From European Spatial Development to Territorial Cohesion Policy, Regional Studies, vol. 40, no. 6, pp. 667-678.

Gorzelak G., 2009. Fakty i mity rozwoju regionalnego. Studia Regionalne i Lokalne 2(36). Centrum Europejskich Studiów Regionalnych i Lokalnych. Uniwersytet Warszawski. Wydawnictwo Scholar. Warszawa. s. 5-27.

Gorzym-Wilkowski W., Miszczuk A., Miszczuk M., Żuk K., 1999. Zarys ekonomiki gminy. Wydawnictwo Norbertinum. Lublin.

Grosse T.G., 2004. Polityka regionalna Unii Europejskiej i jej wpływ na rozwój gospodarczy. Przykład Grecji, Włoch, Irlandii i wnioski dla Polski. Instytut Spraw Publicznych. Wydanie II poprawione i rozszerzone. Warszawa.

Grosse T.G., 2004. (red.). Polska wobec nowej Polityki Spójności Unii Europejskiej. Instytut Spraw Publicznych. Warszawa.

Grosse T.G., 2006. Opinia na temat komunikatu Komisji Europejskiej: polityka spójności wspierająca wzrost gospodarczy i zatrudnienie: Strategiczne wytyczne wspólnotowe, 2007-2013. Druk powielany.

Klasik A.(red.), 2006. Przedsiębiorczość i konkurencyjność a rozwój regionalny. Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej im. Karola Adameckiego w Katowicach. Katowice.

Kokocińska K., 2012. Polityka regionalna Polski i UE. Wydawnictwo Naukowe UAM. Poznań.

Kozak M., 2006. System zarządzania europejską polityką regionalną w Polsce w pierwszym okresie po akcesji. *Studia Regionalne i Lokalne*. z. 2 (24). Europejski Instytut Rozwoju Regionalnego i Lokalnego Uniwersytetu Warszawskiego. Warszawa. s. 75-97.

Kudłacz T., 1999. Programowanie rozwoju regionalnego. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa.

Kundera J., Szmyt W., 2008. Leksykon polityki regionalnej UE. Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska. Warszawa.

Markowski T. (red.) 2004. Przestrzeń w zarządzaniu rozwojem regionalnym i lokalnym. *Biuletyn. Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN*. z. 211. Warszawa.

Molle W., 2007, *European Cohesion Policy*, Routledge, London.

Mrówka B., 2001a. Programy pomocowe Unii Europejskiej dostępne dla samorządów w Polsce w okresie przedakcesyjnym (część I). *Studia Europejskie*. Nr. 1 (17). Centrum Europejskie Uniwersytetu Warszawskiego. Warszawa. s. 119-139.

Mrówka B., 2001b. Programy pomocowe Unii Europejskiej dostępne dla samorządów w Polsce w okresie przedakcesyjnym (część I). *Studia Europejskie*. Nr. 2 (18). Centrum Europejskie Uniwersytetu Warszawskiego. Warszawa. s. 123-139.

Murzyn D., 2010. Polityka spójności Unii Europejskiej a proces zmniejszania dysproporcji w rozwoju gospodarczym Polski. Wydawnictwo C.H.Beck. Warszawa.

Nowińska – Łażniewska E., 2004. Relacje przestrzenne w Polsce w okresie transformacji w świetle teorii rozwoju regionalnego. *Prace habilitacyjne 13*. Akademia Ekonomiczna w Poznaniu. Poznań.

Pastuszka S., 2012. Polityka regionalna Unii Europejskiej. Cele, narzędzia i efekty. Wydawnictwo DIFIN. Warszawa.

Parysek J.J. , 2001. Podstawy gospodarki lokalnej. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wydawnictwo Naukowe UAM. Poznań.

Pietrzyk I., 2005. Konkurencyjność regionów w Trzecim Raplocie Komisji Europejskiej dotyczącym spójności społeczno-gospodarczej. W: (red.) A. Klasik. *Przedsiębiorczy i konkurencyjny region w teorii i polityce rozwoju regionalnego*. *Biuletyn. Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN*. z. 218. Warszawa. s. 126-141.

Potoczek A., 2003. Polityka regionalna i gospodarka przestrzenna. Agencja TNOiK. Centrum Kształcenia i Doskonalenia Kujawscy. Toruń.

Rudnicki M., 2000. Polityka regionalna Unii Europejskiej. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu. Poznań.

Rymarczyk J. (red.), 2005. Rozwój regionalny i globalny we współczesnej gospodarce światowej. Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu. Wrocław.

Sikora-Gaca M., Kosowska U., 2014. Fundusze europejskie w teorii i praktyce. Wydawnictwo DIFIN. Warszawa.

Smętkowski M., 2013. Rozwój regionów i polityka regionalna w krajach Europy Środkowo-Wschodniej w okresie transformacji. Wydawnictwo Scholar. Warszawa.

Strzelecki Z. (red.), 2009. Polityka regionalna i lokalna. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa.

Szafran J., 2013. Implementacja unijnej polityki regionalnej w Polsce. Wydawnictwo UMCS. Lublin.

Szlachta J., 2004. Wnioski dla Polski wynikające z raportu kohezyjnego Komisji Europejskiej "Nowe partnerstwo dla spójności. Konwergencja, konkurencyjność, współpraca. Trzeci raport na temat spójności gospodarczej i społecznej. Luksemburg. 2004. Ekspertyza dla Ministerstwa Gospodarki i Pracy. Warszawa. maj 2004. (druk powielany).

Szlachta J., 2005. Polska ścieżka rozwoju regionalnego w poszerzonej Unii Europejskiej. W: (red.) T.Parteka, J.Szlachta, W.Szydarowski. Region Bałtycki w nowej Europie. Biuletyn. Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN. z. 217. Warszawa. s. 7-42.

Szomburg J. (red.), 2001. Polityka regionalna państwa pośród uwikłań instytucjonalno-regulacyjnych. Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową. Gdańsk.

Tkaczyński J.W., Świstak M., 2013. Encyklopedia polityki regionalnej funduszy europejskich. Wydawnictwo C.H.Beck. Warszawa.

Wojtaszczyk K.A., (red.) 2005. Fundusze strukturalne i polityka regionalna Unii Europejskiej. Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR. Warszawa.

Zaucha J. i inni, 2015. Terytorialny wymiar wzrostu i rozwoju. Wydawnictwo Scholar. Warszawa.

DOKUMENTY i ŹRÓDŁA

Cohesion Policy Support for Local Development, Best Practice and Future Policy Options, Final Report, kwiecień 2010, Bruksela.

Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. (Europe 2020: a strategy for smart, sustainable and inclusive growth). Komunikat Komisji. COM (2005) 2020. 3.03.2010. Brussels.

Fifth Report of Economic, Social and Territorial Cohesion. Investing in Europe's Future. Report from the Commission. European Union. Regional Policy. European Commission. Luxembourg. 2010.

Growing unequal ? : Income Distribution and Poverty in OECD Countries, OECD Report 2008, Paris.

Identyfikacja i delimitacja obszarów problemowych i strategicznej interwencji w Polsce. Wnioski z analiz. Raporty 2009. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Instytut Badań Strukturalnych. Warszawa.

Komentarz do aktów prawnych Wspólnot europejskich w zakresie Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności na lata 2007-2013. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Departament Koordynacji i Zarządzania. Warszawa.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Warszawa. Grudzień 2011.

Krajowa Polityka Miejska 2023. Ministerstwo Rozwoju. 2015. Warszawa.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego. Regiony – miasta - obszary wiejskie. Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 13 lipca 2010r. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Warszawa.

Krajowy Program Reform. Europa 2020. Aktualizacja 2015/2016. Rzeczpospolita Polska. Przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 28 kwietnia 2015r. Warszawa.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007 – 2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Narodowa Strategia Spójności. Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 listopada 2006r. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Listopad 2006r. Warszawa.

Ósme sprawozdanie z postępów w dziedzinie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady. Regionalny i miejski wymiar kryzysu. {SWD (2013) 232 final}, COM (2013) 463 final, Bruksela, 26.6.2013.

Pakiet legislacyjny 2014-2020, Dziennik Urzędowy UE, L347, Tom 56, 20 grudnia 2013, Bruksela.

Podstawami Wsparcia Wspólnoty. Warszawa. Grudzień 2006.

Perspektywa finansowa na lata 2007-2013. Rada Europejska. 15915/05. CADREFIN 268. 19 grudnia 2005r. Bruksela.

Polityka spójności wspierająca wzrost gospodarczy i zatrudnienie: Strategiczne wytyczne wspólnotowe 2007-2013. Komisja Wspólnot Europejskich. COM (2005) 0299. 5.07.2005. Bruksela.

Polska 2030. Wyzwania Rozwojowe. Długofalowa Strategia Rozwoju Kraju. Komitet Przewodniczącego Rady Ministrów. Warszawa. Maj 2009r.

Program Infrastruktura i Środowisko. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Warszawa. 16 grudnia 2014r.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013. Dokument przyjęty przez Radę Ministrów 29 listopada 2006r. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Warszawa. Listopad 2006.

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013. Dokument przyjęty przez Radę Ministrów 22 stycznia 2007r. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Warszawa. Styczeń 2007.

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Warszawa. 19 stycznia 2015r.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013. Dokument przyjęty przez Radę Ministrów 29 listopada 2006r. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Warszawa. Listopad 2006.

Program Operacyjny Pomoc Techniczna. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013. Dokument przyjęty przez Radę Ministrów 29 listopada 2006r. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Warszawa. Listopad 2006.

Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014-2020. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Warszawa. 8 stycznia 2015r.

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Warszawa.

Program Operacyjny Rybactwo i Morze 2014-2020. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Warszawa. Październik 2014.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój. 2014-2020. PO WER 2014-2020. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Warszawa. 17 grudnia 2014r.

Program Polska Cyfrowa na lata 2014-2020. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Warszawa. 5 grudnia 2014r.

Program Polska Wschodnia 2014-2020. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Warszawa. 18 grudnia 2014r.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Warszawa. 2014.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Wielkopolskiego. Urząd Marszałkowski w Poznaniu. Poznań.

Regional Development Policies in OECD Countries, OECD Report 2010, Paris.

Reshaping Economic Geography. World Development Report 2009. World Bank. Washington.

Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1828/2006 ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące finansowania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz rozporządzenia Rady nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej. L.371/1. 27.12.2006. Bruksela-Luksemburg.

Rozporządzenie (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylające Rozporządzenie (WE) nr 1783/1999. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej. L 210. 31.7.2006. Bruksela-Luksemburg.

Rozporządzenie (WE) nr 1081/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające Rozporządzenie (WE) nr 1784/1999. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej. L 210. 31.7.2006. Bruksela-Luksemburg.

Rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT). Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej. L 210. 31.7.2006. Bruksela-Luksemburg.

Rozporządzenie Rady (UE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające Rozporządzenie (WE) nr 1260/1999. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej. L 210. 31.7.2006. Bruksela-Luksemburg.

Rozporządzenie Rady (WE) nr 1084/2006 z dnia 11 lipca 2006r. ustanawiające Fundusz Spójności i uchylające Rozporządzenie (WE) 1164/94. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej. L 210. 31.7.2006. Bruksela-Luksemburg.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303 z dnia 17 grudnia 2013r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego objętych zakresem wspólnych ram strategicznych oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L347/320. 20.12.2013.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1301 z dnia 17 grudnia 2013r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju

Regionalnego i celu „Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L347/320. 20.12.2013.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1304 z dnia 17 grudnia 2013r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L347/470. 20.12.2013.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1300 z dnia 17 grudnia 2013r. w sprawie Europejskiego Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1084/2006. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L347/281. 20.12.2013.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1299 z dnia 17 grudnia 2013r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L347/259. 20.12.2013.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1302 z dnia 17 grudnia 2013r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) w celu doprecyzowania, uproszczenia i usprawnienia procesu tworzenia takich ugrupowań oraz ich funkcjonowania. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L347/303. 20.12.2013.

Sixth Report on Economic, Social and Territorial Cohesion, Investment for jobs and growth: Promoting development and good governance in EU regions and cities, Regional and Urban Policy, European Commission, July 2014, Brussels.

Shrinking regions: a paradigm shift in demography and territorial development, Study - Regional Development, Policy Department B, Structural and Cohesion Policies, European Parliament, PE 408.928. 2008, Brussels.

Stanowisko Polski w sprawie polityki spójności Unii Europejskiej w latach 2007-2013. Dokument przyjęty przez Radę Ministrów 30 kwietnia 2004r. Warszawa. (druk powielany).

Stanowisko Rządu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie przyszłości Polityki Spójności Unii Europejskiej po 2013r. Dokument przyjęty przez Radę Ministrów 30 stycznia 2008r. Warszawa (druk powielany).

Stanowisko Rządu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie Zielonej Księgi na temat Spójności Terytorialnej. Dokument przyjęty przez Komitet Europejski Rady Ministrów w dniu 24 lutego 2009r. Warszawa. Luty 2009.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Perspektywa do 2020. Ministerstwo Gospodarki. Warszawa. Kwiecień 2014.

Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki. Dynamiczna Polska 2020. Ministerstwo Gospodarki. Warszawa. Styczeń 2013.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Ministerstwo Rozwoju. Materiał do konsultacji społecznych. 2016. Warszawa.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Warszawa. Czerwiec 2013r.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Warszawa. Marzec 2013.

Strategia Rozwoju Kraju 2007-2013. Dokument przyjęty przez Radę Ministrów 29 listopada 2006r. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Warszawa. Listopad 2006.

Strategia Rozwoju Kraju 2020. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Warszawa. Wrzesień 2012r.

Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022. Ministerstwo Obrony Narodowej. Warszawa. Kwiecień 2013.

Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku. Z perspektywą do 2030 roku. Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Wodnej. Warszawa. Styczeń 2013.

Strategia Sprawne Państwo 2020. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. Warszawa. Luty 2013.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Warszawa. Kwiecień 2012.

Third Cohesion Report. Convergence, Competitiveness and Co-operation. European Commission. Luxembourg. 2004.

Third Progress Report on Cohesion: Towards a New Partnership for Growth, Jobs and Cohesion. Communication from the Commission. Commission of the European Communities. COM (2005) 192. Brussels. 17.05.2005.

Umowa Partnerstwa. Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Warszawa. 23 maja 2014r.

Ustawa z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. D.U. Nr 227/2006, poz. 1658.

Ustawa z dnia 7 listopada 2008r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności. Dz.U. nr 216, poz. 1370)

Ustawa z dnia 24 stycznia 2014r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw. (Dz.U. 2014 poz. 379)

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020. WRPO 2014+. Zarząd Województwa Wielkopolskiego. 12 grudnia 2014r. Poznań.

Wspólne Ramy Strategiczne (Common Strategic Framework 2014 to 2020). European Commission. Brussels, 14.3.2012 SWD(2012) 61 final – part I and part II.

Wpływ członkostwa Polski w Unii Europejskiej i realizowanej polityki spójności na rozwój kraju. Krajowe Obserwatorium Terytorialnego. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Kwiecień 2014. Warszawa.

Założenia Krajowej Polityki Miejskiej do 2020 roku. Przyjęte przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 16 lipca 2013r., Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Lipiec 2013, Warszawa.

Zielona Księga na temat Spójności Terytorialnej - Green Paper on Territorial Cohesion. Turning Territorial Diversity into Strength. Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Committee of Regions and the European Economic and Social Committee. COM(2008) 616 final. Brussels, 6.10.2008.

ZALECENIE RADY w sprawie krajowego programu reform Polski na 2014 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na 2014 r. {SWD(2014) 422 final}. Komisja Europejska. COM(2014) 422 final. Bruksela, dnia 2.6.2014 r

PAKIET LEGISLACYJNY 2014-2020

https://www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/prezydencja/ps2014/strony/ps_2014.aspx

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303 z dnia 17 grudnia 2013r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego objętych zakresem wspólnych ram strategicznych oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L347/320. 20.12.2013.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1301 z dnia 17 grudnia 2013r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i celu „Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L347/320. 20.12.2013.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1304 z dnia 17 grudnia 2013r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L347/470. 20.12.2013.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1300 z dnia 17 grudnia 2013r. w sprawie Europejskiego Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1084/2006. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L347/281. 20.12.2013.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1299 z dnia 17 grudnia 2013r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L347/259. 20.12.2013.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1302 z dnia 17 grudnia 2013r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) w celu doprecyzowania, uproszczenia i usprawnienia procesu tworzenia takich ugrupowań oraz ich funkcjonowania. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L347/303. 20.12.2013.

SERWIS INTERNETOWY DS. ŚRODOWISKA

[https:// ec.europa.eu/dgs/environment/index_en.htm](https://ec.europa.eu/dgs/environment/index_en.htm)

SERWIS INTERNETOWY DYREKCJI GENERALNEJ DS. POLITYKI REGIONALNEJ I MIEJSKIEJ

https://ec.europa.eu/dgs/regional_policy/index_pl.htm

SERWIS INTERNETOWY MINISTERSTWA OCHRONY ŚRODOWISKA

<https://www.mos.gov.pl>

SERWIS NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODKOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

<https://www.nfosigw.gov.pl>

SERWIS INTERNETOWY MINISTERSTWA INWESTYCJI I ROZWOJU

<https://www.mii.gov.pl>

SERWIS INTERNETOWY FUNDUSZE EUROPEJSKIE

<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl>

PAKIET LEGISLACYJNY 2014-2020

https://www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/prezydencja/ps2014/strony/ps_2014.aspx